

Sygn. akt VI U 270/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2017 r.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Małgorzata Kryńska - Mozolewska

Protokolant: protokolant sądowy Marzena Szablewska

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2017 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z odwołania B. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)w W. z dnia (...)r.; znak (...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)w W.

o zasiłek pogrzebowy

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującej B. S. prawo do zasiłku pogrzebowego po zmarłym R. S. w wysokości 4.000,00 zł (cztery tysiące złotych 00/100).

Sygn. akt VI U 270/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia (...)r (znak: (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)w W. w związku z wnioskiem z dnia 29-02-2016 w sprawie o zasiłek pogrzebowy, na podstawie: art. 78 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2015r poz. 748), oraz § 3 i § 16 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U.z 201 Ir. Nr 237, poz. 1412) odmówił B. S. prawa do zasiłku pogrzebowego. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał iż w przedmiotowej sprawie, do wniosku o zasiłek pogrzebowy z dnia 29 lutego 2016r po zmarłym w dniu 13-02-2016r R. S. B. S. dołączyła odpis skrócony aktu małżeństwa, odpis skrócony aktu zgonu oraz odpis faktury Vat nr (...) i odpis faktury Vat nr (...) sporządzony przez Kancelarię Notarialną: Notariusz C. K.; Notariusz M. K. Sp.c. (...)-(...) W., ul. (...). Zakład Ubezpieczeń Społecznych uzasadniał, że na gruncie przepisu §16 rozporządzenia w skutek nie złożenia oryginałów rachunków poniesionych kosztów pogrzebu brak jest podstaw do przyznania prawa i wypłaty zasiłku pogrzebowego

W odwołaniu od zaskarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)w W. B. S. wnosila o zmianę zaskarżonej decyzji przez przyznanie jej prawa do zasiłku pogrzebowego po zmarłym w dniu 13 lutego 2016 roku R. S.. Wnioskodawczyni podnosiła, że ustawodawca nie uzależnił przyznania prawa do zasiłku pogrzebowego od przedłożenia dokumentów, a jedyną rolą organu rentowego jest weryfikacja czy w toku postępowania emerytalno-rentowego zostały udowodnione okoliczności uznane za ustawodawcę, jako przesłanki przyznania określonego świadczenia z FUS, w tym zasiłku pogrzebowego. Temu zadaniu organ rentowy przy wydawaniu zaskarżonej decyzji nie podolał. Złożony wniosek z dnia 29 lutego 2016 roku o zasiłek pogrzebowy i o rentę rodzinną został złożony zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i o rentach z FUS (tj. Dz.U. z 2015 roku, poz. 748 ze zm.) i zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011

roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. z 2011 roku. Nr 237, poz. 1412). Zgodnie z przepisami o randze konstytucyjnej w Polsce obowiązuje ścisła hierarchia aktów prawnych, a rozporządzenie nie może mieć pierwszeństwa przed ustawą. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 lutego 1991 roku Prawo o notariacie (tj. Dz.U. z 2014 roku poz. 164 ze zm.) notarialne wypisy i odpisy dokumentów sporządzone w przewidzianej formie przez notariusza mają moc prawną równą oryginałowi Dział II - Rozdział 9 powołanej ustawy - art. 112 § 1 w zw. z art. 109.

Złożone wraz z wnioskiem z dnia 29 lutego 2016 roku faktury vat nr (...) zostały przedstawione organowi rentowemu w formie notarialnych odpisów sporządzonych w dniu 25 lutego 2016 roku przez notariusza w W. C. K. i mają zgodnie z przepisami ustawy Prawo o notariacie moc prawną równą oryginałowi. Żądanie kierowane do wnioskodawczyni przez organ rentowy przedłożenia oryginałów faktur naruszyło obowiązujące przepisy ustawy z dnia 14 lutego 1991 roku Prawo o notariacie, naruszyło przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS oraz naruszyło przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe - wobec mocy równej oryginałowi przedłożonych dokumentów. Złożonych odpisów notarialnych nie można w aspekcie prawnym inaczej traktować tylko jak oryginały. Żądanie organu rentowego naruszyło także podstawową istotę notarialnego odpisu dokumentu i najwyższej rangą możliwej formy przewidzianej dla czynności prawnej (w' tym obejmującej czynności wobec dokumentów) - tj. formy notarialnej. Stanowi to dowód całkowitej ignorancji przez organ rentowy podstawowych zasad systemu prawnego w Polsce.

Wnioskodawczyni - jako żona zmarłego, która pokryła koszty pogrzebu jest uprawniona w myśl przepisów art. 77 ust. 1 pkt 1, art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do otrzymania zasiłku pogrzebowego. W myśl § 19 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe oświadczenie wnioskodawczyni, które może być złożone w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, stanowi środek dowodowy potwierdzający okoliczność pokrycia kosztów pogrzebu w całości lub w części. Wnioskodawczyni takie oświadczenie zawarła w podpisanym przez siebie wniosku o wypłatę zasiłku pogrzebowego i to oświadczenie stanowi w niniejszym postępowaniu środek dowodowy potwierdzający fakt pokrycia przez nią kosztów pogrzebu w całości.

Co więcej ustawa o emeryturach i rentach z FUS, wraz z przywołanym rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe, jako podstawowy środek dowodowy na pokrycie kosztów pogrzebu zmarłego (wymóg art. 78 ust. 1 ustawy) wskazują oświadczenie wnioskodawcy, a nie rachunki lub faktury za wykonane usługi.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)w W. wnosił o oddalenie odwołania podtrzymując argumentację wskazaną w decyzji.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

W dniu 13.02.2016r. B. S. złożyła wniosek o zasiłek pogrzebowy po zmarłym współmałżonku R. S.. Złożone wraz z wnioskiem z dnia 29 lutego 2016 roku faktury vat nr (...) zostały przedstawione organowi rentowemu w formie notarialnych odpisów sporządzonych w dniu 25 lutego 2016 roku przez notariusza w W. C. K.

Decyzją z dnia (...). organ rentowy odmówił B. S. prawa do wypłaty zasiłku pogrzebowego po zmarłemu w dniu 13.02.2016r. - R. S..

bezsporne, a nadto akta rentowe;

Zgodnie z przepisem art. 77 ust. 1 pkt 1 i 4 i ust.2 w zw. a art. 67 ustawy z dnia z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 j.t. ze zm.) zasiłek pogrzebowy przysługuje w razie śmierci osoby pobierającej emeryturę lub rentę. Na podstawie przepisu art. 78 ust. 1 – 3 powołanej ustawy zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu (ust. 1).

Bezsporne jest, że B. S. pokryła koszty pogrzebu i jest uprawniona w myśl przepisów art. 77 ust. 1 pkt 1, art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do otrzymania zasiłku pogrzebowego.

Tytułem przypomnienia wskazać tylko należy, że organ rentowy odmówił B. S. wypłaty zasiłku pogrzebowego argumentując to faktem nie złożenia przez nią oryginału faktur.

W myśl ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe oświadczenie wnioskodawczyni, które może być złożone w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, stanowi środek dowodowy potwierdzający okoliczność pokrycia kosztów pogrzebu w całości lub w części. Zgodnie zaś z § 19 rozporządzenia do wniosku o zasiłek pogrzebowy powinny być dołączone rachunki poniesionych kosztów pogrzebu a jeżeli rachunki zostały złożone w banku - kopie rachunków potwierdzone przez bank za zgodność z oryginałem.

Sąd rozpoznający odwołanie od przedmiotowej decyzji przy prowadzeniu postępowania dowodowego nie podlega rygorom wynikającym z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku tylko przepisom ustawy kodeks postępowania cywilnego. Zaś Kodeks postępowania cywilnego posługuje się pojęciem dokumentu, jako jednego ze środków dowodowych, nie wskazując, co należy przez dokument rozumieć. Przyjmuje się, że dokumentem jest wszelkie uzewnętrznienie jakiejś myśli czy wiadomości w drodze pisma. Według Kodeksu postępowania cywilnego dokumenty dzielą się na:

dokumenty urzędowe; sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Taki sam charakter posiadają dokumenty sporządzone przez organizacje zawodowe, samorządowe, spółdzielcze i inne organizacje społeczne w zakresie zleconych im przez ustawę spraw z dziedziny administracji publicznej Dokumenty prywatne, stanowią dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Zarówno dokumenty urzędowe jak i prywatne zostały wyposażone przez ustawodawcę w domniemanie autentyczności. Oznacza to, że z samego faktu przedłożenia dokumentu należy wnioskować o jego pochodzeniu od osoby lub organu, który oznaczony jest na dokumencie, jako wystawca. Domniemanie to może zostać obalone, gdyż zgodnie z postanowieniami artykułu 252 Kodeksu postępowania cywilnego strona, która zaprzecza prawdziwości dokumentu urzędowego albo twierdzi, że zawarte w nim oświadczenia organu, od którego dokument ten pochodzi, są niezgodne z prawdą, powinna okoliczności te udowodnić.

Ta sama reguła dotyczy dokumentu prywatnego, a mianowicie:, jeżeli strona zaprzecza prawdziwości dokumentu prywatnego albo twierdzi, że zawarte w nim oświadczenie osoby, która je podpisała, od niej nie pochodzi, obowiązana jest okoliczności te udowodnić. Jeżeli jednak spór dotyczy dokumentu prywatnego pochodzącego od innej osoby niż strona zaprzeczająca, prawdziwość dokumentu powinna udowodnić strona, która chce z niego skorzystać. Faktura jest dokumentem prywatnym. Zatem ciężar dowodowy jej prawdziwości spoczywa na wnioskodawcy Pełnomocnik odwołującej na rozprawie w dniu 10 stycznia 2017 r okazał sądowi oryginały faktur, których odpisy znajdują się w aktach rentowych.

Kopia dokumentu może stanowić odpis, a temu przepisy procedury cywilnej przypisują określony walor prawdziwości. Przepisy k.p.c. nie definiują pojęcia odpisu dokumentu, tym samym dokonując interpretacji tego pojęcia, konieczne jest odwołanie się do pojęć językowych. Słownik języka polskiego wskazuje, że odpisem jest "tekst odpisany, kopia oryginału". Chodzi, zatem o odpis będący kopią dokumentu wiernie oddającą oryginał, stanowiący jego odwzorowanie (np. fotokopia) lub o dokładne odzwierciedlenie treści dokumentu (np. opis treści dokumentu). Kopia może być sporządzona dowolną techniką. Stanowisko takie zajął Sąd Najwyższy stwierdzając, że odpisem w rozumieniu przepisów kodeksu postępowania cywilnego w rozumieniu art. 140 k.p.c., jest dokument wiernie odzwierciedlający treść oryginału orzeczenia albo jego kopia .

Kopia poświadczona za zgodność z oryginałem przez notariusza stanowi odpis kwalifikowany

Czynność poświadczania zgodności odpisu z okazanym dokumentem regulują przepisy art. 79 pkt 2 i art. 96-101 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie. Z przepisów tych wynika, że czynności uwierzytelnienia dokonuje notariusz, a w przypadkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 101 Prawa o notariacie, również organy samorządu terytorialnego lub banki mające swoją siedzibę w miejscowościach, w których nie ma kancelarii notarialnej. Zgodność ta potwierdzana jest przez sporządzenie tzw. klauzuli legalizacyjnej (apostylu), na którą składają się zgodnie z art. 97 Prawa o notariacie: data i miejsce sporządzenia poświadczenia, oznaczenie kancelarii oraz podpis i pieczęć notariusza (na żądanie także godzina dokonania poświadczenia). Apostyl sporządzany jest na poświadczanym odpisie, wyciągu lub kopii, albo doń dołączany. Prawo o notariacie uprawnia notariusza do sporządzenia jedynie odpisu dokumentu z okazanym mu dokumentem. Znowelizowana treść przepisu art. 129 § 1 k.p.c. wprowadziła odmienny od Prawa o notariacie sposób uwierzytelniania odpisów dokumentów zarówno przez notariusza, jak i przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa. Zgodnie z tym przepisem notariusz a także pozostałe wskazane i uprawnione zgodnie z tym przepisem podmioty, dokonują poświadczenia odpisu z oryginałem dokumentu. Uwierzytelnienie dokumentu i poświadczenie jego zgodności z oryginałem zgodnie z treścią art. 129 § 3 k.p.c. powoduje nadanie temu odpisowi waloru dokumentu urzędowego.

Odpisy dokumentów uwierzytelnione np. w trybie art. 129 § 1 k.p.c. z uwagi na przyznany im walor dokumentów urzędowych należy uznać, bowiem za postać kwalifikowaną odpisów dokumentów.

Zatem skoro, zatem notariusz na fakturach (...) znajdujących się w aktach rentowych poświadczył zgodność odpisu z okazanym oryginałem dokumentu to nie ma żadnych podstaw by wnioskodawczyni odmówić odwołującej prawa do zasiłku chorobowego argumentując to okolicznością nie przedłożenia oryginałów faktur.

Jeśli wnioskodawczyni dysponowała i przedłożyła organowi rentowemu rachunki potwierdzające poniesienie wydatków na pochówek swojego męża to należy jej się zasiłek pogrzebowy. Kserokopia - jako odwzorowanie oryginału - jest uznana za odpis, pod warunkiem, poświadczenia jego zgodności z oryginałem. Takie stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z 10 lipca 2009 r., II CSK 71/09, LEX Nr 584201. Analogiczne, bowiem stanowisko Sąd Najwyższy zajął w wyroku z dnia 16 czerwca 2000 r., IV CKN 59/00, LEX Nr 533122 oraz w postanowieniu z dnia 27 lutego 1997 r., III CKU 7/97, LEX Nr 50764. W wyroku z dnia 29 kwietnia 2009 r., II CSK 557/08, LEX Nr 584200, Sąd Najwyższy podkreślił, że dokumentem w aspekcie przepisów k.p.c. o dowodach jest oryginał. Sąd Najwyższy również uznał, że kserokopia - jako odwzorowanie oryginału - może być uznana za odpis dokumentu. Warunkiem, zatem uznania kserokopii za dokument jest umieszczenie na niej i zaopatrzone podpisem poświadczenie jej zgodności z oryginałem przez notariusza i mają zgodnie z przepisami ustawy Prawo o notariacie moc prawną równą oryginałowi. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 lutego 1991 roku Prawo o notariacie (tj. Dz.U. z 2014 roku poz. 164 ze zm.) notarialne wypisy i odpisy dokumentów sporządzone w przewidzianej formie przez notariusza mają moc prawną równą oryginałowi Dział II - Rozdział 9 powołanej ustawy - art. 112 § 1 w zw. z art. 109.

Mając na uwadze powyższe sąd zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującej prawo do zasiłku pogrzebowego.

ZARZĄDZENIE

(...)